

PRIDIGA ŠKOFA MSGR. ANDREJA GLAVANA
Brezje, veliki šmaren 2014 ob 10. uri

Spoštovani bratje in sestre, spoštovani duhovniki, redovniki, redovnice predstavniki družbenega in kulturnega življenja, predstavniki vojaškega vikariata in slovenske vojske ...

Danes obhajamo največji Marijin praznik – veliki šmaren, praznik Marijinega vnebovzetja. Letošnje praznovanje Marijinega vnebovzetja sovpada tudi z dvema pomembnima obletnicama. V maju smo obhajali *dvestoletnico* milostne podobe Marije Pomagaj, danes pa se spominjamo *stoletnice* začetka strašne morije v prvi svetovni vojni in Marijo, Kraljico miru prosimo za spravo in mir v svetu.

Posvetimo najprej nekaj misli današnjemu prazniku. Božja Mati Marija je bila z dušo in telesom vzeta v nebesa! Ta verska resnica pa ne zadeva le Marijo, ampak tudi nas, saj nam zagotavlja, da Bog vsem ljudem po zemeljskem bivanju pripravlja še večno življenje in ob koncu časov tudi telesno poveličanje v neizmerni sreči pri sebi. Današnji praznik je zato praznik upanja, ki osmišljuje življenje, je praznik pričakovanja srečne prihodnosti, za katero pa si moramo prizadevati že v tem življenju!

Marija, v nebesa vzeta, je »nov Božji začetek v postaranem svetu« in daje krščanstvu mlado in privlačno obličje. Marija je most med zemljo in nebesi. Po Mariji nam je Bog vedno in povsod blizu. Marija nam je bližje kakor katerikoli drug človek. Vsakdo se more v svoji slabosti in grehu obrniti na to Mater, ki nas ljubi in razume. To posebej doživljamo v romarskih središčih na teh milostnih krajih.

»Marija je na zemlji pripravila bivališče Bogu«. S tem je zemljo odprla nebesom, postala je božja skrinja, tempelj, v katerem je Bog postal človek in se naselil med nami. Jezus je nato svoji Materi v nebesih pripravil večno prebivališče. Odšel je k svojemu Očetu, da Mariji in tudi nam pripravi prostor. To je vsebina verske resnice, da je Marija z dušo in telesom vzeta v nebeško slavo. Marija je »Gospodovo prebivališče za vedno«. Zato nas Marija ne vabi le k občudovanju, ampak nas vabi, naj stopamo po njeni poti zaupne, ponižne vere, služenja Bogu in bratom in sestram.

Dragi bratje in sestre, ob stoletnici začetka prve svetovne vojne bi rad skupaj z vami premišljeval tudi o vojni in miru. Vojne so nesrečne posledice ranjene in grešne človeške narave. Če življenja in medsebojnih odnosov ne gradimo na pravičnosti, lahko spopade in vojne kar predvidevamo. Naš goriški slavček, duhovnik Simon Gregorčič, je v svoji pesmi *Soči* predvidel vojne grozote prve svetovne vojne, rekoč: *»Tod sekla bridka bodo jekla, in ti mi boš krvava tekla«*. Slovenci smo doživljali prvo svetovno vojno kot izredno hudo preizkušnjo in bolečo izgubo številnih rojakov ne le na začetku vojne v daljni Galiciji, ampak še zlasti tu na bližnji soški fronti. Papež sv. Pij X. je skušal, tako kot dela to zdaj papež Frančišek, že na začetku pogasiti vojni požar. *»Trpim za vse tiste, ki umirajo na bojiščih. Trpim za njihove duše, za njihove družine. O ta vojna. Čutim, da bo to moja smrt. Moji ubogi otroci! Rad bi žrtvoval svoje življenje, da bi preprečil bolečine tolikim ljudem.«* In res je že 20. avgusta na začetku vojne tako rekoč od žalosti umrl. Tudi njegov naslednik papež Benedikt XV. je imenoval vojno žalostno in nepotrebno morijo. Prav on je sredi najhujših bojov na soški fronti pozval svet, naj se v molitvi zateče k Mariji in leta 1917 v litanije vpeljal vzklik KRALJICA MIRU – prosi za nas. O, kakšen paradoks je bila ta vojna. Vojaki na obeh straneh so bili povečini kristjani. Na eni in drugi frontni črti so si v mesecih in letih vojskovanja postavljali v rovih kapelice in oltarje posvečene Materi Božji. Na Mrzlem vrhu nad

Tolminom stoji v rovu še danes kapelica madžarskih vojakov. Napis na oltarju se v prevodu glasi: »Devica Marija, naša mati, bodi zaščitnica svojega ljudstva«. Nekaj podobnega so postavili na drugi italijanski strani v Ladrach.

Zato je prav, da se ob letošnjem Velikem šmarnu poklonimo njihovemu spominu in molimo za vse žrtve. Tudi papež Frančišek bo 13. septembra obiskal grobišče v Sredipolju, kjer bo daroval sveto mašo in počastil njihov spomin. Dogodki pred 100 leti so za vse spomin in opomin, da je »z vojno vse izgubljeno, z mirom pa vse pridobljeno«. Zaslužni papež Benedikt XVI. je rad poudarjal: »Vojna je za vse najslabša rešitev. Nikomur ne prinaša nič dobrega, tudi domnevnemu zmagovalcu ne.«

Mir je predvsem Božji dar, ki ga moramo izprositi od Boga. Pomembna predpostavka za mir v družbi je »prijateljstvo in sodelovanje med različnimi narodnostnimi, kulturnimi in verskimi skupnostmi«. Molitveno srečanje verskih voditeljev v Assisiju, ki ga je organiziral sv. Janez Pavel II. leta 1986, je bilo »preroško dejanje«. Krščanstvo je »resničnost miru« ... je »otok miru«, ki izžareva v okolico. Koncil nas uči: »Kolikor so ljudje grešniki, jim grozi nevarnost vojne in tako bo do Kristusovega ponovnega prihoda. Mir pa doživljamo, kolikor smo ljudje združeni v medsebojni ljubezni, če premagujemo greh, premagujemo tudi nasilje, da bi se uresničile besede Svetega pisma: 'Prekovali bodo svoje meče v lemeže, svoje sulice v vinjake. Ne vzdigne več narod zoper narod meča, ne bodo se več učili vojskovanja' (Iz 2,4)« (CS 78,6). A žal, se nizajo ena vojna za drugo, v neskončnem zaporedju vojn.

Jezus Kristus, človekov Odrešenik, je »na križu prelił svojo kri. Daroval se je in izlił svoj mir«. Kdo zares ustvarja mir na svetu? Samo tisti, ki je spravljen z Bogom in s seboj. Mir in vojna se odločata ne le na bojnih poljanah, ampak v človeških srcih. Ustvarjalci miru smo, ko skrbimo za mir v svojem srcu, znotraj družin, kjer je toliko sporov in ko v svojem narodu delamo za spravo v ljubezni in resnici.

Dragi bratje in sestre! Slovenska skupnost je po prvi svetovni vojni vložila velike napore, da bi slovenske vojake, ki so padli za poraženo Avstro-Ogrsko, sprejeli v narodni spomin. Ustanovili so Zvezo bojevnikov. Za svoje simbolno središče so izbrali Marijo Pomagaj na Brezjah, saj »so se mnogi vojaki zaobljubili, da se bodo zahvali Materi božji na Brezjah, ako se srečno vrnejo iz vojne«. Leta 1924, »ob desetletnici začetka svetovnega klanja« se je zbralo »nad 10.000 bivših bojevnikov na tem svetem kraju in obljubili, da bodo vsako leto do svoje smrti obiskali za Veliki šmaren Marijo Pomagaj na Brezjah. V znak hvaležnosti in v spomin padlim tovarišem so sklenili, da bodo vzdali v cerkvi v bližini Marijine kapelice spominsko ploščo, ki so jo naslednje leto slovesno odkrili in blagoslovili.« Na spominski plošči, vzdani pred 90 leti, je zapisano: »1914-1918. Vojnih grozot oteti kličemo Kraljico miru: padlim pri Bogu plačilo. Slovenski vojaki iz svetovne vojne žrtvam na tem svetem kraju. 31.VIII.1924«.

Zveza bojevnikov je postavila v skoraj vsaki župniji številne spomenike padlim. Na Brezjah pa je načrtovala spomenik neznanemu junaku oziroma vseslovenski spomenik padlim. Načrt je naredil mojster Jože Plečnik. Izvedbo načrta je preprečila druga svetovna vojna.

Papež Pavel VI., ki bo 19. oktobra letos ob koncu zasedanja izredne sinode o družini razglašen za blaženega, je leta 1968 vpeljal »svetovni dan miru«, ki ga obhajamo na novega leta dan, na slovesni praznik Marije, Božje Matere, da bi pod njenim varstvom živeli v miru, deležni Božjega blagoslova. Pavel VI. je gojil prisrčno in zaupno pobožnost do Marije. V svoji zadnji poslanici za Dan miru je takole prosil: »Kraljica miru, vsa Cerkev pozna povezavo med Tvojim deviškim materinstvom in mirom. Tvoj Sin, Jezus Kristus, novi Adam, je prinesel mir na svet. V Kristusu in zanj smo vsi ljudje bratje. Ti, Marija, nova Eva, si postala Mati vseh, naša preljuba Mati. Ti,

Marija, si zgled in začetek Cerkve, njene dovršitve v prihodnjem veku. Mati Kristusa Kralja, Kneza miru, si postala Kraljica miru. Marija, Tebi zaupamo mir po vsem svetu. Marija, Kraljica miru, prosi za nas.» (1. januar 1978).

Spoštovani! Z zaupanjem se ozirajmo na milostno podobo Marije Pomagaj na Brezjah. Danes smo katoliški verniki kot romarji zbrani v osrednjih božjepotnih Marijinih svetiščih in v naših župnijah ter obnavljamo posvetitev slovenskega naroda Mariji. Blažena Devica Marija, povišana v nebeško slavo, ostaja z nami na zemeljskem potovanju naše vere. V današnjem prvem berilu je opisana kot *»žena, obdana s soncem, in pod njenimi nogami mesec in na njeni glavi venec iz dvanajstih zvezd«* (Raz 12,1). V središču videnj, o katerih poroča zadnja svetopisemska knjiga Razodetje, so zelo pomenljiva videnja o Ženi, ki rodi Sina. Dodano je videnje o zmaju, ki je sicer že premagan vržen iz nebes, a še vedno zapeljuje. Žena predstavlja Marijo, Odrešenikovo Mater, in hkrati predstavlja celotno Cerkev, Božje ljudstvo vseh časov, Cerkev, ki v vseh časih v velikih bolečinah vedno na novo rojeva Kristusa. Zmaj sicer vedno ogroža in preganja to Ženo, a Bog jo varuje in brani s svojo tolažbo. Na koncu zmaga Žena, ne zmaj-satan. To je velika prerokba, ki nam kljub vsemu kar se dogaja, podarja zaupanje! Žena, ki trpi v zgodovini, Cerkev, ki je preganjana, se na koncu razodene kot veličastna Nevesta, kot predpoda nebeškega Jeruzalema, kjer ni več ne solz ne joka in žalovanja. V Mariji poveljučana Cerkev je podoba spremenjenega sveta, novega sveta, katerega luč je Bog sam in katerega svetilnik je Jagnje, naš Odrešenik Jezus Kristus!

Marija, *»vzeta v nebesa nam z mnogotero priprošnjo še naprej pridobiva darove večnega zveličanja. V svoji materinski ljubezni se zavzema za brate svojega Sina, ki še potujejo in so v nevarnosti in stiskah, dokler ne bomo prišli v blaženo domovino«* (C 62,1). Slovenski škofje so se 21. januarja 1992 odločili, da bodo po mednarodnem priznanju Republike Slovenije slovenski narod posvetili Mariji, in sicer na praznik Marijinega vnebovzeta istega leta. Od tedaj vsako leto na veliki šmaren obnavljamo to posvetitev. Slovenski škofje so svojo odločitev takole utemeljili:

»Zgodovina slovenskega naroda, z vsemi sončnimi in senčnimi stranmi, je hkrati zgodovina slovenske vernosti. V njej je imela posebno vlogo božja in naša Mati Marija. Versko življenje je cvetelo takrat, ko je bila razširjena živa in zdrava pobožnost do Božje Matere. Kadar te ni bilo, je med našimi predniki plahnela in ginila tudi vernost. V najhujših stiskah nam je ohranila vero in ljubezen, da smo mogli obstati do današnjih dni. Prek vseh oblik življenja od naseljevanja do danes nam je kazala pot k svojemu Sinu.

Posvetitev in izročitev našega naroda Mariji je izraz našega priznanja za vse, kar je storila in še dela za naš narod. Posvetiti se Mariji pomeni priznati njeno poslanstvo v zgodovini našega naroda. Kdor pozorno presoja vsa dogajanja naše preteklosti in kdor danes v luči vere gleda in spremlja življenje naših ljudi, bo ugotovil, da čuva nad našim narodom njena materinska ljubezen. S posvetitvijo se izročamo v varstvo nebeški Materi.» (Sporočila slovenskih škofij, 1992).

Dragi bratje in sestre, *»Bog daj, da bi tudi letošnja izročitev slovenskega naroda Mariji prebudila 'velike energije' v njegov časni in večni blagor«*. Prosimo za mir in spravo v našem narodu in za mir po svetu in vse žrtve vojn pred 100 leti in današnjih, še posebej za vse, ki so preganjani zaradi vere, o katerih vsak dan poslušamo poročila.

Amen.

Msgr. Andrej Glavan
novomeški škof, ap.adm. ljubljanske nadškofije